

Филология (кыргыз) багытынын (бакалавр) негизги билим берүү программасын бүтүрүүчүсүнүн модели

2.1. Бүтүрүүчүнүн адистик ишмердүүлүгүнүн тармагы

531000 -Филология багыты боюнча билим алган бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишмердүүлүк багыттары:

- билим берүү жана илим (билим берүү жана илимий изилдөө мекемелери);
- тарых, маданият жана искусство;
- байланыш, маалыматтык жана коммуникациялык технологиялар (маалыматтык-телекоммуникациялык тармактарда маалымат ресурстарын түзүү жана башкаруу);
- башкаруу, тескөө, документтик камсыздоо;
- массалык маалымат каражаттары, басма жана полиграфия;
- котормо иштери (оозеки, жазма, синхрондук ж.б.).

Бүтүрүүчүлөр кесиптик ишмердүүлүгүн башка тармактарда да билим деңгээлине жана өздөштүргөн компетенцияларына ылайык жүргүзө алышат.

2.2. Бүтүрүүчүнүн адистик ишмердүүлүктөрүнүн объектилери

- тилдер (ата мекендик жана чет элдик), алардын теориялык жана практикалык, синхрондук, диахрондук, социомаданияттык жана диалектологиялык аспектилери;
- көркөм адабият (ата мекендик жана чет элдик) жана элдик оозеки чыгармачылык, алардын тарыхый жана теориялык аспектилери, ар кандай өлкөлөрдөгү жана аймактардагы мыйзам ченемдүүлүктөрү;
- ар кандай типтеги тексттер – жазуу, оозеки жана виртуалдык (гипертексттер, мультимедиялык объектилердин тексттик элементтери)
- оозеки жана жазуу коммуникациясы;
- билим жана тарбия берүү процесстери, окуу-методикалык документация;
- ченемдик-укуктук документтер, сертификация системасы;
- жыйноо жана анализ методдору, илимий долбоорлор;

2.3. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишмердүүлүк түрлөрү:

- илимий изилдөөчүлүк;
- педагогикалык;
- котормочулук жана редакторлук;
- уюштуруучулук-башкаруучулук;
- эксперттик-аналитикалык.

Бүтүрүүчүлөр даярдалган негизги кесиптик ишмердүүлүктүн конкреттүү түрлөрү жож тарабынын тиешелүү кесиптик стандарттын негизинде же жумуш берүүчү тарап менен бирдикте иштелип чыккан билим берүү программаларынын мазмунун аныктоосу зарыл.

2.4. Бүтүрүүчүнүн адистик ишмердүүлүгүнүн милдеттери:

а) илимий-изилдөөчүлүк ишмердүүлүктө:

- Филологиянын жана башка гуманитардык илимдердин тармактарында теориялык жана практикалык билимдерди колдонуу менен илимий изилдөөлөрдү жүргүзүү;

- өзүнчө тилдик, адабий жана коомуникативдик кубулуштардын, процесстердин, көркөм чыгармалардын жана башка тексттердин илимий концепцияларынын негизинде аргументтүү ой-жүгүртүүлөрдүн формулировкасы менен анализ жана интерпретация жүргүзүү;
- илимий маалыматтарды жыйноо, сереп, аннотация даярдоо; жүргүзүлүп жаткан изилдөөлөрдүн тематикасы боюнча реферат жана библиография түзүү;
- илимий дискуссияларга жана ар кандай деңгээлдеги илимий иштерди коргоонун процедураларына катышуу; жүргүзүлүп жаткан изилдөөлөрдүн тематикасы боюнча баяндама менен чыгып сүйлөө;
- жеке изилдөөлөрдүн материалдарын оозеки, жазуу жана виртуалдуу (маалымат тармактарына жайгаштыруу) түрдө көрсөтүү;

б) педагогикалык ишмердүүлүктө:

- жалпы орто, башталгыч жана орто кесиптик билим берүү мекемелеринде тил жана адабият боюнча окуу жана класстан тышкары сабактарын өткөрүү;
- азыркы методикалардын жана технологиялардын негизинде сабактарды жана класстан тышкары иш чараларды өткөрүү үчүн окуу –методикалык материалдарды даярдоо;
- филологиялык билимдерди жайылтуу жана окуучулар менен тарбия иштерин алып баруу;

в) котормочулук жана редакторлук ишмердүүлүктө:

- тилдик жана адабий фактыларды салттуу методдорду жана заманбап маалыматтык технологияларды колдонуу менен чогултуу жана иштеп чыгуу (уюштуруу, иштеп чыгуу, сактоо, трансформация жана жалпылоо);
- ар кандай типтеги тексттерди иштеп чыгуу (корректур, редакция, комментирий берүү, системага салуу, жалпылоо, реферат кылуу);
- сөздүк жана энциклопедияларды түзүүгө, мезгилдик басылмаларды чыгарууга катышуу, архивдик материалдарды иштеп чыгууга ж.б. катышуу;
- бир тилден экинчи тилге ар кандай типтеги тексттерди (негизинен илимий жана публицистикалык, ошондой эле документтерди);
- документтерди, илимий эмгектерди жана көркөм чыгармаларды аннотация жана реферат кылуу;
- Кыргыз Республикасында жашаган улуттар аралык, инсан аралык, массалык жана маданият аралык оозеки жана жазуу коммуникациясын (ар кандай лингвомаданий коомчулукка тиешелүү болгон инсандар менен пикир алышуу) ишке ашыруу;

г) уюштуруучулук-башкаруучулук ишмердүүлүктө:

- өз алдынча эмгек процессин уюштуруу, аткаруучулардын чакан жамаатынын иштерин уюштуруу;
- жамааттын кесиптик өнүгүшүн уюштуруу;
- текстти иштеп чыгууда, редакция кылууда, интерпретациялоодо жана которууда конкреттүү чечим кабыл алуу;
- эксперттик топтордун иштерине, ар кандай типтеги семинарларды, конференцияларды, иштиктүү жана расмий жолугушууларды, консультацияларды, сүйлөшүүлөрдү даярдоого уюштурууга жана өткөрүүгө, материалдарды публикацияга даярдоого ж.б. катышуу,
- мекемеде же ишканада документтер менен иштөө;

д) эксперттик-аналитикалык ишмердүүлүктө:

- адабий жана адабий-көркөм музейлер үчүн экспозицияларды түзүү боюнча долбоорлорду иштеп чыгуу;
- калктын кептик маданиятын өнүктүрүүгө байланышкан долбоорлорго катышуу;
- Балдардын чыгармачылык ийриминин чегинде билим алуучулардын чыгармачылык ишмердүүлүгү менен байланышкан долбоорлорду иштеп чыгуу, адабий оюндардын, адабий-драмалык жана поэтикалык фестивалдардын сценарийлерин түзүү;
- эксперттик-консультациялык иштерди жүргүзүү, инновациялык долбоорлордун иштерине катышуу, ошондой эле конкреттүү социалдык-маданий параметрлерди эске алуу менен долбоорлорду иштеп чыгуу;
- эксперттик-аналитикалык ишмердүүлүктү ишке ашыруунун жыйынтыгы менен илимий-аналитикалык отчетторду, жыйынтыктарды, аннотацияларды, библиографияларды даярдоо;